

ЛІТАРАТУРА і МАСТАЦТВА

ОРГАН САЮЗА СОВЕЦКІХ ПІСЬМЕННІКАУ БЕЛАРУСІ І КАМІТЭТА ПА СПРАВАХ МАСТАЦТВА ПРЫ СОВЕЦЕ МІНІСТРАУ БССР

№ 18 (929)

Пятніца, 1 мая 1953 года

Цана 50 кап.

Першае мая

Сёння савецкі народ і ўсё прагрэсіўнае чалавечтва адзначаюць Першае мая — дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, дзень брацтва рабочых усіх краін. Шасцідзесят чацверты раз у гэты дзень пад чырвоным сцягам выйдучы мільёны простых людзей свету, каб прадэманстраваць волю да свабоды і міру.

У 1912 годзе ў першамайскіх лістоўцы таварыш Сталін пісаў, што рабочыя «імянна сёння, у дзень Першага мая, калі прырода праспявае ад зімовай спячкі, лясы і горы пакрываюцца зеленым, паці і лугі ўпрыгожваюцца кветкамі, сонца пачынае цапль савіраваць, у паветры адчуваецца радасць абнаўлення, а прырода аддаецца гульні і лікаванню, — яны рапты імянна сёння завяць усаму свету гучна і адрыта, што рабочыя нясуць чалавечую вясну і вызваленне ад злоў капіталізма, што рабочыя заклікаюць абнавіць свет на аснове свабоды і сацыялізма».

Прыкладам такога абнаўлення жыцця на аснове свабоды і сацыялізма з'яўляецца першая ў свеце сацыялістычная дзяржава — наша краіна Савецкая. Да яе з любоўю і надзеяй звернулі пошукі працоўнага чалавечтва, усіх, хто яшчэ працуе пад прыкметам капітала. Яна — жывое ўвасабленне той вясны, за якую змагацца мужныя карэйцы і в'етнамцы, якую набліжаюць сваёй барацьбой гарнякі Англіі і саяны Італіі, докеры Францыі і ткачы Японіі. На першамайскіх сцягах на ўсіх мовах народаў свету яра гардаць словы гаражца прывітання савецкаму народу, які адкрыў новую эру ў гісторыі, эру дружбы і салідарнасці паміж усімі нацыямі і нацыянальнасцямі, эру міру і ўзаемага супрацоўніцтва.

Цёпла згуртаваны вакол Комуністычнай партыі і роднага Савецкага ўрада, наш геранічны народ у дні першамайскага свята з шэсцьдзясятлікай даманструе перад усім светам сваю міралюбную палітыку. Савецкі народ заўлае, што няма такога супрацьнага або нявырашанага пытання, якое не магло б быць вырашана мірным шляхам на аснове ўзаемнай дагаворанасці зацікаўленых краін. Міралюбная палітыка Савецкага ўрада ясна і ажрацена выкладзена ў перадавым артыкуле «Правды» ад 25 красавіка 1953 г. «Да выступлення прэзідэнта Эйзенхаўэра» і ў адказе Савецкага ўрада на пісьмо Камісіі Кангрэса народаў у абарону міру.

Працоўныя вялікага Савецкага Саюза пасылаюць брацтвае прывітанне ўсім народам, якія змагаюцца за мір, дэмакратыю і сацыялізм, супраць падальшчыцкай новай вайны. Савецкія людзі гарача вітаюць працоўных краін народнай дэмакратыі і Кітайскай Народнай Рэспублікі, якія будуюць сваё свабоднае жыццё. Думкі і пачуцці нашых людзей разам з геранічным карэйскім народам, які са збройю ў руках змагаецца за свабоду і незалежнасць сваёй радзімы, з германскім народам, які вядзе барацьбу за хутэйшае заключэнне мірнага дагавору, за стварэнне адзінай незалежнай міралюбнай дэмакратычнай Германіі. Савецкі народ пасылае прывітанне народам каланіяльных і залежных краін, якія змагаюцца супраць імперыялістычнага прыгнёту, за сваю свабоду і нацыянальную незалежнасць. Наш народ за дружбу з народамі Анталіі і Злучаных Штатаў Амерыкі ў іх барацьбе за прадухваленне вайны і забеспячэнне трывалага міру на ўсім свеце.

Знешняя палітыка Савецкай краіны адпавядае круўным інтарэсам усіх народаў. Таму мільёны і мільёны простых людзей ад усёго сэрца вітаюць міралюбную палітыку СССР.

Няхай жыве знешняя палітыка Савецкага Саюза — непакісная палітыка захавання і ўмацавання міру, барацьбы супраць падрыхтоўкі і развіцця новай вайны, палітыка міжнароднага супрацоўніцтва і развіцця дзелавых сувязей з усімі краінамі!

У непарушным аднанні Комуністычнай партыі, Савецкага ўрада і народа, у гартванні саюза рабочага класа і калгаснага сялянства, ва ўмацаванні брацкай дружбы народаў нашай краіны — трывалы залог далейшых поспехаў у будаўніцтве камунізма.

Працоўныя вялікага Савецкага Саюза ў гэты святочны дзень даюць сваяцкім клятву, не шкадуючы сваё сіла змагацца за правядзенне ў жыццё выпрацаванай партыяй і ўрадам палітыкі, якая накіравана на далейшае ўмацаванне магутнасці сацыялістычнай Радзімы і няшчэпны

ўдзін добрыяты нашага народа. Рабочыя перадавых фабрык і заводаў рапартуюць аб дэтарміновым выкананні сваіх вытворчых планаў, аб павышэнні прадукцыйнасці працы. З калгасных палёў ідуць весткі аб слаўных перамогах хлебарабоў.

Рапартуюць аб сваіх працоўных поспехах рабочыя Масквы і Ленінграда, будаўнікі гіганцкіх электрастанцый на Волзе і Доне, калектывы заводаў Данбаса і Урала, калгаснікі Кубані, Крыма, Сібіры. Слаўнымі поспехамі сустракаюць свята працоўныя нашай рэспублікі. Перадавыя калектывы дэтармінова выканалі планы і далі на мільёны рублёў вышпанавай прадукцыі. К 20 красавіка выканалі чатырхмесячны вытворчы план калектыву прамкамбіната трэста № 2 «Галоўпрамбуд». Інструментальны завод імя Чкалава ў Мінску завяршыў выкананне чатырхмесячнага плана з 23 красавіка. Выканалі план сябры ранніх калгасавых культур калгасы Гродзенскай, Пінскай, Палескай абласцей і многіх раёнаў рэспублікі.

У гэтых першамайскіх рапартах працоўных перамог — ярае прасяўленне новых поспехаў мірнай творчай працы савецкіх людзей, дасягненняў, здобытых у барацьбе за выкананне і перавыкананне пятага пацігадовага плана.

Гарады, сёлы і вёскі нашай краіны — у чырвані першамайскіх сцягоў. Наш народ адзначае вялікае свята з хваляючым пачуццём удачнасці Комуністычнай партыі і Савецкаму ўраду за іх нястомныя клопаты аб магутнасці сацыялістычнай дзяржавы, аб ішчасці і добрабыце ўсіх народаў краіны Савецкай. Яны багачэ ў першамайскіх Вялікіх ЦК КПСС прасяўленне далейшых клопатаў Комуністычнай партыі і Савецкага ўрада аб ішчасці і добрабыце савецкіх людзей, аб расце іх матэрыяльных і культурных багаццяў. Гэты баяны Заклікі ішчэ раз гавораць усім нам, што ў сацыялістычнай дзяржаве вышэйшым законам з'яўляецца максімальнае забеспячэнне няшчэпна ўрастанчых матэрыяльных і культурных патрб народа.

Вялікая роля ў барацьбе за пабудову камунізма належыць нашай сацыялістычнай культуры, нашай літаратуры, мастацтву. ЦК КПСС заклікае работнікаў навукі, народнай асветы, дзесячю літаратуры і мастацтва палішаць яшчэ свай работы, смялей разгортваць крытыку і самакрытыку.

Работнікі літаратуры і мастацтва! Павышайце ідэйны і мастацкі ўзровень сваёй творчасці! Стварайце творы, дастойныя нашага вялікага народа!

Пісьменнікі, кампазітары, дзеячы тэатральнага мастацтва ўспрымаюць гэты заклік Комуністычнай партыі як праграму, як баявую задачу ў сваёй дзейнасці, у барацьбе за павелічэнне духоўных багаццяў савецкіх людзей, павышэнне выхаваўчай ролі сацыялістычнай літаратуры і мастацтва.

З пачуццём гордасці за сваю вялікую непераможную Радзіму, дзе для простага чалавека адкрыты ўсе дарогі ў ішчасце, сустракаюць савецкія людзі свята вясны. Гэтым палыманым пачуццём прасякнуты і званкі песні на вуліцах гарадоў і сёл, і тосты за святочным сталом, і думы тых, хто сёння стаіць на працоўнай вахце.

Няхай жыве вялікі Саюз Савецкіх Сацыялістычных Рэспублік — цвярдныя дружны і славы народаў нашай краіны, несакрушальны аплот міру ва ўсім свеце!

Ад Кур'яльскіх астравоў і да пшчы Белавежы, ад гарачых сцяпоў Казахстана да суровай Арктыкі — сёння ўсе народы краіны Савецкай адзінай магутнай сям'ёй будуюць дэманстраваць блізкавую любоў і адданасць свайму мудраму, выпрабаванаму і загартаванаму ў баях авангарду — Комуністычнай партыі, у якой няма іншых інтарэсаў акрамя інтарэсаў народа.

Няхай жыве Комуністычная партыя Савецкага Саюза, вялікая накіроўваючая і кіруючая сіла савецкага народа ў барацьбе за пабудову камунізма!

Пад сцягам Леніна—Сталіна, пад кіраўніцтвам Комуністычнай партыі — уперад, да перамогі камунізма!

Яснае сонца дае зямлі цямлю і святло, каб заўбоды зелянеа яна іясамі і палеткам, цыва садамі, шумела нівамі ў полі. Але дэжым было жыццё людзей, пакуль не з'явіліся два правадыры, якія азарылі чалавечтву плях у новую ішчаслівую будучыню. І людзі назвалі іх сонцамі, бо сагрэліся, адчулі сваю вялікую сілу, сокалам, бо яны навучылі народ узнімацца ў неабсяжны вышыні, акрылілі чалавечыя думкі і мары. Гэтыя правадыры — Ленін і Сталін. Вялікія і дарогія працоўнаму чалавечтву іх выдатныя справы, іх мудрае вучэнне аб чалавечым ішчасці, блізка і дарогі навакі, бо не было іншых імяненняў у правядзю, як толькі чутыя клопаты аб добрабыце народа, аб яго светлым будучым.

Геніяльнае вучэнне вялікіх правадыроў адрынае прамяніста дзятляды і перад вучоным, які шукае новае ў навукі, і перад калгаснікам, што змагаецца за багаты ўраджай, і перад партыйным работнікам, арганізатарам мас. У любой таліне дзейнасці савецкага народа праўляецца магутная сіла іх мудрага вучэння, якое фарміруе характар людзей новага тыпу, выхоўвае моцных духам, высокасвядомых будаўнікоў новага грамадства.

Вось звычайная для многіх савецкіх людзей біяграфія заслужанай настаўніцы нкол БССР Мары Маркаўны Пруднікавай. Проста жанчына, яна ў Савецкай краіне паднялася да дзяржаўнага дзеяча. Абраная дэлегатам Надзвычайнага VIII з'езда Савецкай, Марыя Маркаўна была членам рэдакцыйнай камісіі на канчатковаму складанню тэкста Канстытуцыі БССР. Разам са Сталіным, які ўзначальваў гэтую камісію, працавала яна на з'ездзе, думала аб лёсе дзяржавы, рашала важныя дзяржаўныя пытанні. Гэта і ёсць найвышэйшае дасягненне нашай эпохі: партыя, урад і народ — адзіная сям'я, родная і непалядзкая.

У Сталінскім райкоме партыі г. Мінска мы пазнаёмліся з біяграфіяй школы № 11 трактаразаводскага пасёлка Ольга Іосіфаўнай Забалазельвай. Яна беспартыйная, але адчувае сваю кроўную сувязь з партыяй, і таму сярод многіх другіх наведвальнікоў прышла ў райком і звярнулася да сакратара:

— Магчыма райкому патрэбна мая дапамога — я магу чытаць лекцыі, праводзіць гурткі.

З гордасцю і цеплынёй раскавае Ольга Іосіфаўна аб тым, з якой цікавасцю вывучаюць сёння чытачы бібліятэкі геніяльных твор таварыша Сталіна «Эканамічныя праблемы сацыялізма ў СССР».

Творы вялікага Сталіна, у якіх правадыр наказае падымць на вышэйшую ступень культуры ўзровень грамадства, навучылі і Ольгу Іосіфаўну працаваць па-новаму, многа і настойліва вучыцца. У бібліятэцы ёсць некалькі камлектаў збору Твораў І. В. Сталіна на беларускай і рускай мовах, а таксама больш ста розных асобных выданняў. І заўбоды яны на руках.

Няхай жыве 1 Мая — дзень міжнароднай салідарнасці працоўных, дзень брацтва рабочых усіх краін!

Вышэй сцяг пролетарскага інтэрнацыяналізма!

★
Кастусь КІРЭНКА.
★

Еднасць партыі і народа

— Я зразумела, — гаворыць т. Забалазельва, — што сёння, пры такім вялікім пошыце на творы таварыша Сталіна, не магчыма працаваць напыхова, не будучы добрым прапагандастам. А каб быць прапагандастам, трэба вучыцца самую перадавую навуку — марксізм-ленінізм, вучыцца проста і даходліва даносіць думку да слухача. Выдатныя ўзоры прастай і яснай размовы з народам даў у сваіх творах геній чалавечтва Сталін. — І гэтыя творы сталі любімымі кнігамі бібліятэкара, як і яе дашытавыя чытачоў.

Надзвычай вялікай папулярнасцю і любоўю ў народзе карыстаецца класічная праца таварыша Сталіна «Эканамічныя праблемы сацыялізма ў СССР». Вялікі поштыт на гэтую кнігу ва ўсіх бібліятэках, хатах-чытальнях, кніжных магазінах. Толькі ў адным цэнтральным кніжным магазіне ў Мінску прадана звыш 20 тысяч экзэмпляраў гэтай выдатнай кнігі.

Савецкія людзі знаходзяць для сябе ў творах правадыра гварытчыны і практычныя веды, неабходныя ў штодзённай працы. Мы пазнаёмліся з пастаноўкай партыйнай асветы на Мінскім аўтамабільным заводзе. Зараз тут наглядзецца вялікае ажыццвяненне. У шматлікіх гуртках, занятых вывучэннем працы таварыша Сталіна «Эканамічныя праблемы сацыялізма ў СССР» і матэрыялаў XIX з'езда Комуністычнай партыі, прышло многа новых слухачоў.

Цях цяжкіх машын. Далёка за межамі рэспублікі славяца ён сваёй прадукцыяй. Дзесяцігоддзямі мінскія самалёты працуюць пад Сталінградом і Буй-Штанькам, у Кахоўцы і на далёкай Ангары. Сталінік будоўлі камунізма сталі кроўнай справай мінскіх аўтазаводаў. Думкі і імяніны рабочых зліты ў адно: дапамагчы Цэнтральнаму Камітэту і Савецкаму ўраду ў ажыццяўленні вялікіх планаў пабудовы камунізма. Вось чым кожны рабочы імянецца як мага лепш вучыцца, узброіцца ленынска-сталінскай навукай, каб высокая лепіца званіе будаўніка новага, ішчаслівага жыцця.

— Я кірую адным з гурткоў па вывучэнню тэорыі марксізма-ленінізма, — гаворыць начальнік цях цяжкіх машын камуніст Аляксей Аляксеевіч Сафронаў. — Я бачу, як з прагай да ведаў раскрываюць рабочыя тэм сталінскіх твораў. Павысілася актыўнасць слухачоў на занятках. Зараз вучацца ўсе — і камуністы, і камсамольцы, і беспартыйныя рабочыя. Дамне і другіх прапагандастаў звяртаюцца запісаць у гурток.

Сам інжынер Аляксей Сафронаў з дня на дзень упарта авалодвае сталінскім вучэннем. Начальнік цяха — арганізатар, кіраўнік рабочага калектыва. Як лепш наладзіць вытворчасць, расставіць кадры, арганізаваць сацыялістычнае спаборніцтва

тва ў калектыве — адказ на гэтыя пытанні ён знаходзіць у творах таварыша Сталіна, у вопыце роднай Комуністычнай партыі. У безлічых штодзённых спраў таварыша Сталіна вучаць яго знаходзіць галоўнае, самае важнае для вытворчасці, канцэнтравач сваю ўвагу на гэтым галоўным і накіроўваць на дасягненне мэты рабочы калектыву, чула прыслухоўвацца да наватарскіх прапаноў рабочых.

Мудрыя сталінскія словы западаюць у душу кожнаму, народ называе іх крылатымі словамі, — іх нельга спыніць, яны ляцяць па ўсёй зямлі.

Аўтар рамана «Сустраенне на барыкадах» П. Пестраў, які за рэвалюцыйную дзейнасць каля адзінаццці год прасядзеў у турмах панскай Польшчы, успамінае, што нават і ў турме рэвалюцыянеры знаходзілі спосабы вывучаць творы класікаў марксізма-ленінізма.

Сапраўдным паролем сярод знявольненых былі славутыя словы «Сталін — гэта Ленін сённяшняга дня». Аб тым, як цягнуліся змагары за вызваленне народа да твораў класікаў марксізма, сведчыць той факт, што там, у турмах, нават у найцяжэйшыя часы вывучалася кніга таварыша Сталіна «Пытанні ленынізма», яго даклад на XVIII з'ездзе партыі, у якім правадыр вызначыў праграму пераходу ад сацыялізма да камунізма.

Сталінскія словы на крыллях, як і заўсёды, ляцяць праз усе кардоны і межы, будучы паднявольненым, нясуць народам свету праўду жыцця, веру ў светлае будучыню. І якімі-ж пігмеейскімі выглядаюць спробы жаўдэраў міжнароднага капітала перашкодзіць народам свету аб'ядноўвацца пад сталінскімі сцягамі міру і прагрэсу. Як немагчыма зацьміць сонца, так нельга схаваць ад прыгнечаных народаў вучэнне Сталіна. Ад сэрца ў сэрца ідзе і будзе ісці святло сталінскіх ідэй.

Усе працоўныя нашай краіны жывуць гордым усведамленнем таго, што на іх долю вышала ішчасце ажыццявіць гістарычны рашэнні XIX з'езда партыі і ідэй, закладзеныя ў выдатнай працы таварыша Сталіна «Эканамічныя праблемы сацыялізма ў СССР». Таварыш Сталін вучыць шырай разгортваць сацыялістычнае спаборніцтва — і яно з новай сілай разгарнулася сярод працоўных. Таварыш Сталін вучыць нястомна змагацца за эканомію, за якасць прадукцыі, беражліва адносіцца да народнай сацыялістычнай уласнасці, да народнага добра — і гэта стала непакісным правілам у працы рабочых і калгасных калектываў. З дня на дзень мацее індустрыяльная магутнасць Савецкай краіны. Разгарнулася барацьба за багаты калгасны ўраджай. Не злічыць нашых здатыяў, а яшчэ большыя перамогі чакаюць у будучым. Заручай гэтому — наша адданасць вучэнню Леніна і Сталіна, Комуністычнай партыі і Савецкаму ўраду.

У дні свята

Канцэртныя выступленні

Беларуская філармонія наладжвае ў першамайскія дні рад святочных канцэртаў. У Мінскім акруговым Доме афіцэраў будзе выступіць ансамбль песні і танца Балтфлота.

Першага і другога мая аббудуцца канцэртныя выступленні на трактарным заводзе пры ўдзеле заслужанага артыста рэспублікі М. Ворвулева, салістаў балета Л. Сіневай і Н. Шэхава, салістаў філармоніі Л. Гарэліка (скрыпка) і сывачкі Ц. Мільчынай, артысты Т. Аляксеевай (тэатр імя Янкі Купалы).

Канцэртныя брыгады накіраваны ў Малдэвечна, Бабруйск і Барысаў. У складзе гэтых брыгад — народны артыст БССР І. Балочін, заслужаны артыст рэспублікі М. Звановаў, скрыпач М. Гальдзіцкі, салістка балета Б. Розенблат.

У святочных канцэртах выступіць таксама дзяржаўныя харавыя калектывы.

У драматычных тэатрах

Тэатры сталіцы пакажуць у гэтыя дні свае лепшыя спектаклі.

У тэатры імя Янкі Купалы ставяцца «Зал Аўроры», «Хто смяецца апошні», «Глыбокія карэнні». Для дзяцей арганізуюцца раішнікі з пастаноўкай «Аленька кветачка».

Творчы калектыв купалаўцаў выдзе з пастаноўкай п'есы «Машанька на аўтазавод і ў Уздзенскі раёны Дом культуры».

Ранішнікі і ввечэрнія спектаклі аббудуцца таксама ў Дзяржаўным Рускім драматычным тэатры БССР. Тэатр паказвае пастаноўкі «Што пасееш, то і пажнеш», «Шакалы», «Яе сябры», «Кароль Лір».

Святочныя канцэрты пры ўдзеле лепшых майстроў мастацтва наладжвае Беларускае дзяржаўнае тэатр оперы і балета.

На экраны сталіцы

Ва ўсіх кінатэатрах Мінска і вобласці ў святочныя дні дэманструюцца савецкія фільмы.

Кінатэатры «Перамога», «Першы», «Радуга» і парка імя Горкага паказваюць новую карціну «Вартане Васіля Борнікава».

У кінатэатры «Навіны дня» дэманструюцца фільмы «Голас народаў свету» і чэшскі фільм «Заўтра будучы ташавань усюды».

Кінасеансы аббудуцца таксама ў Дамах культуры Мінскай вобласці. Беларуская кінатра Галоўкінапракт накіроўвае ў раёныя цэнтры лепшыя савецкія карціны «Волга-Дон», «Падзенне Берліна», «Кавалер Залатога Звязды», «У мірныя дні» і іншыя.

Новымі кінакарцінамі забяспечаны і кінатэатры.

Прыгажэе сталіца Савецкай Беларусі

Мінск — горад буйнай індустрыі, заводаў-гігантаў, навукова-даследчых інстытутаў і вышэйшых навуковых устаноў, горад новай сацыялістычнай культуры.

Пастанова Савета Міністраў БССР і ЦК КПБ «Аб будаўніцтве, развіцці гарадской гаспадаркі і добраўпарадкаванні горада Мінска ў 1953 годзе» — правая новых клопатаў партыі і ўрада аб добрабыце мінчан. Сто дзесяць шматкватэрных дамоў атрымаюць жыхары горада. Тысячы рабочых, інжынераў,

настаўнікаў і навуковых работнікаў справіць наваседле ў гэтым годзе. Для самых маленчкіх грамадзян будзе пабудавана адзінаццаць дзіцячых садоў, тое яслі. Адкрываюцца чатыры школы. Будучы пабудаваныя тры новыя кінатэатры.

Для абслугоўвання мінчан прызначаны чатыры новыя поліклінікі, жаночыя кансультацыі, забяспечана пераходным медыцынскім абсталяваннем большыя, лані.

Сталіцу нашай рэспублікі ўпрыгожаць цывава па сваёй архітэктурі

памышканні Галоўпаштамта, Беларускага Дзяржаўнага, Беларускага кваліфікацыйнага, Сувораўскае вучылішча.

Значна пашырыцца трамвайная лінія. Закачываецца калічо «А», усталяваецца трамвайная сувязь паміж трактарным і аўтамабільным заводамі.

Новыя плошчы, вуліцы апрацуюцца ў асфальт. На шырокай тэрыторыі па праспекту імя Сталіна размяшчаецца парк Гранітам аздабляецца цэнтральны сквер.

Яшчэ лепш будучы асветлены шырокія магістралі сталіцы, і многія кватэры будучы падключаны да цэнтрафікацыйнай сеткі.

Скульптурныя кампазіцыі, помнікі, якія з'явіцца на плошчах, скверах і ў парках Мінска, нададуць гораду яшчэ больш характа і ўтульнасці.

Няшчэпны прыгажэе наш Мінск, адліз з буйнейшых гарадоў вялікай Савецкай Радзімы.

Мінск. Новыя дамы на рагу вуліц 11 ліпеня і Свердлова.

Фота М. Пятрова.

Урачысты сход пісьменнікаў

29 красавіка ў клубе пісьменнікаў адбыўся урачысты сход, прысвечаны міжнароднаму свята працоўных Першага мая. Доклад зрабіла Эдзі Агняцкевіч.

У канцэртным аддзяленні выступіў цём-

ла сустраць прысутнымі Беларускае дзяржаўнае народнае хор пад кіраўніцтвам заслужанага дзеяча мастацтва БССР Г. Цітовіча. Хор выканаў народныя песні і песні беларускіх кампазітараў.

Марш Міру

Светлыя надзеі прынесла сясетняя вясна!

Калі мы чытаем аб ухваленні Генеральнай Асамблеі Арганізацыі Аб'яднаных Нацый рэзалюцыі па карэйскаму пытанню, аб адзінадушным асуджэнні Асамблеі чанкайшыскай агрэсіі ў Бірме; калі рачыны і хворыя амерыканскія, англійскія і карэйскія салдаты і кітайскія добраахвотнікі рэпатрыяваныя на ўзаемнай згодзе пакуль яшчэ ваюючых старон — хочацца верыць: будзе мір! Хочацца сказаць словамі першамайскага закліка: «Нама таго спрэчнага або навяршанага пытання, якое не магло б быць вырашана мірным шляхам на аснове ўзаемнай дагаворанасці зацікаўленых краін!».

У гэтую вясну, у святочныя першамайскія дні міжнароднай брацкай сааіднарасці па-вяснаму распрітае надзея чалавецтва на мір. І верыць, што надзея не будзе марнай!

Совецкі ўрад, мірная палітыка якая заўсёды натхняла і натхняе свабодалюбівае чалавецтва на барацьбу за мір, падтрымлівае кожную разумную ініцыятыву мірнага супрацоўніцтва з уладамі і народамі другіх краін.

Мірная палітыка нашага народа сустракае жыўную падтрымку міралюбівага чалавецтва ўсяго свету. Аб гэтым перакананна расказаўца ў фільме «Голас народаў свету», які прысвечаны Венецкаму Кангрэсу народаў у абарону міру. Гэты фільм вышаў цяпер на экраны нашай рэспублікі.

Яшчэ ў снежні мінулага года мы чыталі аб Кангрэсе ў газетях, слухалі на радыё хваляючыя рэпартажы савецкіх карэспандэнтаў з залы паседжанняў.

Сёння мы зноў перажываем тая ж ідэю, але перажываем яшчэ з большай сілай, бо сёння мы бачым іх, з'яўляемся іх сведкамі. Трэба шчыра сказаць: мала быць сведкай — хочацца быць удзельнікам надзеі, якая адбывалася на Венецкім Кангрэсе — настолькі яны блізкія нашым сэрцам.

Не можа не хваляваць непарушнае, маніфэстнае адзіноства народаў, якія прыслалі на Кангрэс сваіх прадстаўнікоў, каб заявіць аб гатоўнасці абараніць мір усімі сіламі і сродкамі. У Вену прыехалі прад-

«Голас народаў свету». Рэжысёр Ф. Кісялёў, тэкст А. Суркова. Вытворчасць кінастудыі «Венфільм» і Цэнтральнай студыі дакументальных фільмаў.

★
К. ГУБАРЭВІЧ.

стаўнікі 85 нацыянальнасцей з мноства краін, і многія з іх вымушаны былі пераадолець неверагодныя перашкоды сваіх урадаў, каб прыбыць на Кангрэс. Прыехалі людзі розных партый і перакананняў, розных вераванняў і палітычных поглядаў, але ўсе яны сыхліліся ў адным імкненні адстаць мір. На гэтай платформе сыхліліся ўсе: гандзісці і мусульмане, будзійцы і хрысціяне, члены буржуазных парламентаў і дзеячы народна-дэмакратычнага руху. Англічане горава віталі малайцаў, французы — дэлегатаў в'етнамцаў, усе разам — пасланцоў Карэі, на шматшэсцінай зямлі якой сёння яшчэ палае пажар вайны.

В'етнамцы і малайцы, карэйцы і кітайцы разумеюць, што народы Амерыкі, Англіі і Францыі не ворагі ім, і таму такой палымнай была сустрэча, таму так горава яны шаціліся адна другому руці. Не докеры і шахцеры Францыі паслаўі ў В'етнам экзпедыцыйны корпус, не рабочыя і фермеры Амерыкі распалілі пажар вайны ў Карэі. І можна верыць шчырай і глыбокай усхваляванасці жанчы з французскай і англійскай дэлегацыі, якія са слазямі на вачах слухалі выступленне карэйскай дэлегаткі. Яна расказала аб тым, як бачыліся ў Карэі інтэрвенты. Просты расказ прастай карэйскай жанчыны, якая перажыла са сваім народам жахі напалмавых і бактэрыялагічных бомбардзіровак, узрушыў усіх. Ад трыбуны Кангрэса карэйку пацеснілі на руках, і кожнаму хацелася завірнуць ёй у вочы, якія праманіліся верай у перамогу і страшанай сілай нянавісці да катаў карэйскай зямлі.

Ды наўрад ці былі якія яшчэ другія пачуцці ў двухтысячным сэрцы Кангрэса, акрамя веры ў мір і нянавісці да яго ворагаў. Яны перамаўлялі кожнае слова, што гучала ў тым дні з трыбуны Кангрэса. Колькі пачуццяў і спалючай нянавісці да ворагаў было ў словах в'етнамца, малайскай партызанкі, дэлегата Інданезіі, японскага барацьбіта за мір, у словах кітайскага вучонага Го Мо-жо! Іх словы набылі на экране асаблівую сілу, таму што яны пацверджаны кінадакументамі, якія ўманіраваны ў выступленні гэтых дэлегатаў.

Словы Го Мо-жо праілюстраваны кадрамі акрываўленай зямлі Карэі, В'етнама,

Малайі... Агонь і смерць, смерць і агонь бушуюць у гэтых краінах, і мы, бачым, у што ператворана сённяшня Карэя... Тысячы разоў перарытая бомбамі зямля, групы дзяцей і жанчы, твары, абпаленыя напалмам, груды камення замест гарадоў...

Такі-ж лёс гучыць ворагі міру і для Еўропы. Выступленне відмага французскага барацьбіта за мір Ів Фаржа таксама было пацверджана кінадакументамі, уведзенымі ў фільм. Мы бачым на экране вуліцы Парыжа, перапоўненыя амерыканскай салдатняй, ачэпленыя амерыканскай ваяеннай паліцыяй... На французскія аэрадромы, як на свае ўласныя, садзіліца амерыканскія бомбардзіроўшчыкі, а на палях, у лесах Францыі, Заходняй Германіі, Бельгіі разгрыгваецца злавонная рэпетыцыя будучай вайны, якая сёння палыхае ў Карэі і В'етнаме.

Але супраць міжнародскай оργіі паўстала воля народаў. Яна вылілася ў магутныя ўсенародныя дэманстрацыі на вуліцах гарадоў Францыі, Японіі, Бельгіі, Заходняй Германіі. Мільёны людзей, якім патрэбен мір, а не вайна, вышлі на анты-ваяенныя дэманстрацыі, уключыліся ў забастоўку працэсту і на ўвесь свет заявілі:

— Мы не хочам вайны!
З гэтай годасцю і радасцю адчуваеш, наколькі блізкімі і роднымі ўсім народам зямлі сталі заветныя словы вялікага Сталіна: «Мір будзе захаваны і ўмацаваны, калі народы возьмуць справу захавання міру ў свае рукі і будуць адстойваць яго да канца».

Справу міру народы свету ўзялі ў свае рукі. Удзельнікі Кангрэса былі сведкамі цудоўнай надзеі, якая адбылася ў тым дні ў аўстрыйскай сталіцы. На вуліцы сталіцы вышла амаль уся працоўная Вена з лозунгамі і патрабаваннем міру. Паміж вояі аўстрыйскага ўрада працоўныя Вены віталі Кангрэс народаў, і сваё велічэе шэце яны назвалі Маршам Міру...

Гледзячы на бясконцыя калоны венецкага марша, успамінаюцца толькі што бачаныя перад гэтым кадры антываяеннай дэманстрацыі ў краінах Еўропы і Азіі, і ўсе яны зліваюцца ў магутны, усенародны Марш Міру, перад якім не выстаіць ніякім злым сілам вайны.

Сёння ў сусветны Марш Міру ўключыліся новыя мільёны працоўных зямнога шара, вышаўшы на першамайскія дэманстрацыі, і на сцягах іх ірчай за ўсё прамысловае слова Мір.

Венецкі Кангрэс народаў паклаў велізарны пядурук перамогі за мір.

★
Слава Радзіме

Штогадовае правядзенне свята песні стала традыцыяй беларускага народа. У перыяд падрыхтоўкі да свята ў калгасах, раёнах, гарадах створаны новыя харавыя, інструментальныя калектывы і ансамблі.

У гэтым годзе свята песні праводзіцца ў Віцебскай, Гродзенскай, Маладзечанскай, Баранавіцкай, Полацкай, Бабруйскай і Гомельскай абласцях. 2-га мая ў Бабруйску адбудзецца гарадское свята песні, у якім прымуць удзел да сямі тысяч спевакоў. Зводны хор выкачае песню «Партыя, слухай, родная». Песню аб Радзіме, рускую народную песню «Радзіма», «Марш маладых абаронцаў міру», «Наш падарунак новабудульям» і іншыя. Выступіць лепшыя харавыя калектывы горада: рабочых лесакампанія, фабрыкі імя Дзяржынскага, арцелі імя Н. К. Крупскай, «Чырвоны тэкстыльшчык» і іншыя.

Апрача хораў выступіць танцавальныя, інструментальныя калектывы, асобныя выканаўцы. Вялікую і разнастайную праграму пакажа школьная самадзейнасць.

А. БАЛЬЦЭВІЧ.

★
Старэйшы самадзейны калектыв горада

Драматычны самадзейны калектыв Аршанскага ільнакампанія існуе ўжо даўно. Некаторыя удзельнікі выступілі на клубнай сцэне яшчэ да вайны. Толькі за апошнія паўтара гады гурток паставіў «Рэвізор» Гогаля, «Каліны гай» Карнейчука, «Русалку» Пушкіна, «Славу» Гусева, «Любоў Яравую» Трэнёва і многа аднаактавых п'ес. Калектыв абслуговаў суседнія рабочыя пасёлкі, пабываў са спектаклямі і канцэртамі ў Багушэўску, Дуброўна, у пасёлку Белгрэс імя Сталіна, а «Любоў Яравая» была пастаўлена на сцэне Віцебскага драматычнага тэатра і атрымала станоўчую ацэнку тэатральнай крытыкі і гледацтва.

У гадоўных ролях выступаюць бензапрафшчык А. Качарніскі, электрамашыніст В. Тарасаў, інжынер-нармаіроўшчык Д. Прылуцкі, слесар Я. Зялёкоўскі, хатняя гаспадыня А. Прылуцкая і другія.

Рыхтуецца да паставі п'есы «Платон Крэчат» Карнейчука.

Дырэкцыя і фэбком кампанія аддаюць вялікую ўвагу мастацкай самадзейнасці. Спектаклі заўсёды прыгожа аформлены, забяспечаны кашамані.

Орша. Н. АЛТУХОУ.

★
Калгасныя хоры

У дні ўсенароднага свята радасныя песні аб нашым шчаслівым жыцці будуць спяваць харавыя калектывы Дамоў культуры Брэскай вобласці.

Са змястоўным рэпертуарам выступае народны хор «Капэла (кіраўнік настаўніца Н. Амелянюк) Стрыгуўскага Дома культуры. Будзе выканана «Песня аб Сталіне» Палонскага, «Мы — беларусы» Сакалоўскага, руская народная песня «Радзіма», частушкі аб заможным жыцці калгаснікаў. Канцэртны хор абдуцана ў калгасе імя Молатава.

Хор Нікалаўскай хаты-чытальні Камінецкага раёна выступіць у калгасе імя Леніна.

Новы цікавы рэпертуар падрыхтавалі харавыя калектывы Высокаўскага раённага Дома культуры (кіраўнік Е. Пракопчык) і другія.

Брэст. В. ВОЛКАУ.

★
Конкурс на лепшае выкананне мастацкіх твораў

Палацкі абласны Дом народнай творчасці праводзіць сярод удзельнікаў мастацкай самадзейнасці вобласці конкурс на лепшае выкананне твораў савецкіх і прагрэсіўных замежных пісьменнікаў і кампазітараў аб В. І. Леніне і Г. В. Сталіне. Падрыхтоўка да конкурсу выклікала вялікую цікавасць і творчы ўдзельнік сярод удзельнікаў мастацкай самадзейнасці, якія развучваюць творы Горкага, Маякоўскага, Суркова, Ісакоўскага і іншых савецкіх аўтараў.

А. ШАТРОУ.

★
У часць першамайскага свята

Заўтра ў Гродна на плошчы імя Леніна загучыць велічны «Гімн Савецкага Саюза» ў выкананні трохтысячнага зводнага хора, які адрэе традыцыйнае свята песні. Лепшыя харавыя і танцавальныя калектывы, аркестры народных інструментаў і асобныя выканаўцы выступіць перад працоўнымі Гродна з вялікай канцэртнай праграмай, усаўляючы радаснае вясновае свята працоўных усёго свету.

Яшчэ задоўга да першамайскага свята кожны вечар у клубах чыгуначнікаў, аўтокоўскай фабрыкі, мэблевай фабрыкі, культасветучылішча і другіх установаў і прадпрыемстваў да позняй ночы гучалі песні, зніла музыка аркестраў.

2-га мая свята песні адбудзецца ў Лідзе, Ваўкавыскім, Шчучынскім, Бераставіцкім, Поразаўскім, Свіслацкім і другіх раённых цэнтрах.

У сельскіх Дмахах культуры, хатах-чытальнях Гродзеншчыны падрыхтоўка да першамайскіх свят спадучалася з мастацка-абслугоўваннем калгаснікаў на вясновай саўбе. Канцэртныя праграмы самадзейных калектываў складаліся і правіраліся ў гарачыя дні саўбы.

«Наша мірная праца» — такі тэматичны канцэрт праслухаюць калгаснікі ў святочныя вечары ў Дзяржынскім сельскім Доме культуры Зельвенскага раёна.

Людзі мараль і спяваюць аб міры, аб мірнай працы.

І колькі такіх песень гучыць сёння на Гродзеншчыне!

Гродна. В. НОСАУ.

★
У калгасе «Комунар»

Любіць песню ў нашым калгасе. Кожнае свята (ды ці толькі ў свята) гучыць яна ў нашай хатэ-чытальні, на вуліцах і палях.

Калектыв мастацкай самадзейнасці Лістападаўскай хаты-чытальні вырас у адлі з буйнейшых у Бабруйскай вобласці. Цяпер гэта дружны ансамбль песні і танца, у якім налічваецца 68 чалавек. Тут і моладзь, і дарослыя калгаснікі, мужчыны і жанчыны. Удзельнікі хора — лепшыя, перадавыя людзі калгаса. У вольны ад работы час, вечарам, яны прыходзяць у хату-чытальню, дзе развучваюць новыя песні, дэкламацыі, ташчы.

Вельмі любіць калгаснікі слухаць бадзёрыя і радасныя прыпеўкі, складзеныя удзельнікамі харавога калектыва на гэтых жыццёвых калгасіца Аляксандра Тарасаўна Баразна:

У калгасі зойдзеш свіран,
Кожны радуе там кут:
Жыта поўныя засека,
А шпаніны болей тут.

Удзельнікам хора А. Баразна, Ф. Ігнаценца, Д. Скалаба і Я. Грыцвіч больш чым на 50—60 год аднак яны не адстаюць ад моладзі. Гэта лепшыя запавалы народных песень, выканаўцы калгасных прыпевак. Усе яны — актыўныя агітатары і прапагандысты ў вёсцы, дапамагаюць выпускаць «баявыя лісткі», «маланкі». «Кожны удзельнік хора — перадавік на вытворчасці» — гэты дэвіз трывала ўвайшоў у жыццё ўсёго калектыва мастацкай самадзейнасці Лістападаўскай хаты-чытальні.

Заслужаным поспехам у калгаснікаў кырытаюцца драматычны і танцавальны гурткі. Яны арганізуюць вечары самадзейнасці не толькі ў калгасах Лістападаўскага сельсавета, але часта выезджаюць і да суседзяў.

П. БАРОДКА,
мастацкі кіраўнік хора.

Калгас «Комунар»
Старобінскага раёна.

Новыя дамы, клубы і паркі

Гомель — адзін з буйнейшых прамысловых і культурных цэнтраў Беларусі. З кожным годам ён набывае ўсё больш прыгожы і велічы выгляд. Вырастаюць новыя карпусы заводаў і фабрык, шматпавярховыя жылыя дамы, культурна-бытавыя ўстановы. Толькі ў мінулым годзе ўведзены ў эксплуатацыю 24 жылыя дамы плошчай у 9.987 квадратных метраў, дзівячы

сад, дзівячы яслі, адкрыта 11 магазінаў. Выраслі новыя скверы і паркі, пасаджана 22.662 дрэвы і 24.160 кустарнікаў, забуркаваны і заасфальтаваны тысячы квадратных метраў вуліц, тратуараў і плошчаў.

Працоўныя Гомеля ў гэтым годзе атрымаюць 13.900 квадратных метраў жылой плошчы. Адным з самых прыгожых будаваных горада з'явіцца новы тэатр. Новыя вучэбныя карпусы атрымаюць студэнты

рачнаго і ляснога тэхнікумаў. Будуць аднавіць і эксплуатацыю новыя дзівячыя сады дзівячыя яслі, два кампанаты бытавога абслугоўвання, базавая школа.

На буйнейшым прадпрыемстве вобласці — заводзе «Гомсельмаш» — распачнецца будаўніцтва клуба на 500 месц.

Гомель. В. СЯМЕНАУ.

★
Ул. ЮРЭВІЧ.

люк, С. Тудор, Ю. Гойда, А. Шмігельскі), славіцца дзень волі і шчасця, які прышоў на зямлю, дзе яшчэ так нядаўна панавалі ўціск, дзе сонца свіціла толькі багатым.

Над перакладамі твораў украінскай паэзіі працаваў вялікі калектыв паэтаў Беларускай ССР (28 чалавек) як старэйшага, так і маладога пакалення. У асноўным пераклады, асабіста зробленыя такімі майстрамі беларускай паэзіі, як Я. Колас, А. Куляшю, П. Броўка, М. Танк, правільна перадаюць дух арыгінала, яго мастацкія асаблівасці. Я. Колас пераклаў два вершы, і абодва яны з'яўляюцца ўзорам мастацкага перакладу. У «Песні пра Сталіна» П. Тычыны беражна перададзена паэтычная думка аўтара. Там, дзе немагчымы дакладны пераклад, Я. Колас уводзіць новыя вобразы, але здаецца, што ён біра іх непазрэна з паэтычнага слоўніка свайго украінскага сабрата на паэру.

У П. Тычыны рэфрэн перыі такі:

То Сталін пытае: чі крпімо мн діем?
То Сталін пытае: чі все у нас е?

У Я. Коласа перакладзена:

То Сталін пытае: ці добра ідзе праца?
То Сталін пытае: ці добра усім?

А. Куляшю ў рабоце над перакладам верша М. Натвібды «Зярняты» імкнецца не толькі да сэнсавай дакладнасці — ён стараецца захаваць інтанацыйны верша, яго вобразную сістэму, усе тым аэлементамі, што складаюць асабіста арыгінал.

На фоне высокай якасці многіх перакладаў да сёбе адчуваць нехайнасць некаторых з іх. Гэтая нехайнасць асабіста прыметна ў тых перакладчыках, якія зрабілі найбольшую колькасць перакладаў розных па жанру і характары тэорасці паэтаў (М. Каймавіч — 31 пераклад 18 розных паэтаў, Р. Няхай — 23 пераклады 12 розных паэтаў, А. Астапенка — 20 перакладаў 10 розных паэтаў).

Р. Няхай дапускае сэнсавыя недакладнасці ў перакладах відомых вершаў

А. Малышка з дыкля «За сінім морам». Не справіўшыся з украінскім словам «теція», ён яго двоек так і пакідае ў беларускай не зусім дакладнай транскрыпцыі «цэця».

У вершы «Каралі» А. Малышка шчыра прызнаецца:

Р. Няхай перакладае:
Зайшліся ў мяне ад экзотыкі грудзі...

Але-ж грудзі могуць заходзіцца не толькі ад страху, але і ад захвалення, а захвалення экзотыкай А. Малышка не абірае. І зусім ужо вольна абійшоўся Р. Няхай з думкай паэта ў вершы «Ліст».

У А. Малышкі:
І задоўго нас з тобою
У далекій тій Канаді.

Р. Няхай біра на сабе смеласць зрабіць вывад, аб якім А. Малышка і не думаў:
Не зазнаюць больш разбою
У Канадзе той далёкай.

У вершы С. Алейніка «Імператар» трактарыст сшыпае матор, «сёе заведзены в квітні», (на Украіне палляры работы пачынаюцца рана). М. Каймавіч прымушае перадавога трактарыста заводзіць трактар вельмі позна — у маі. У перакладзе многія радкі, напісаныя ў уласцівым для С. Алейніка здаровым гумарам, страцілі сваю каларытнасць. У тым-жа вершы ў заключных радках напісана:
Щоб завжди сидів в «імператорській» ложі
Землі «імператор» — Олекса Біда!

М. Каймавіч знімае гэтую дасціпнасць, і насяя перакладу радкі становяцца амаль празрыстымі:
Каб заўжды сядзеў у раззалочанай ложы
Калгаснік працоўны — Олекса Біда!

Можна на першы погляд гэта і нязначныя адхіленні ад тэкста арыгінала, але яны ўрэшце прыводзяць у адным выпадку да сэнсавых памылак і недакладнасцей, у другім — да славонна паэтычнай думкі і вобраза. Атрэхаў гэтых магло-б

Танцавальны калектыв Мінскага педагагічнага інстытута імя А. М. Горькага выконвае беларускі народны танец «Козачка».

Фота К. Самарына.

Кніга паэзіі Совецкай Украіны

Сярод некалькіх дзсяткаў кніг, перакладзеных з рускай і украінскай моваў на беларускую, пачынае месца займае анталогія «Украінская савецкая паэзія». Гэта першае сістэматызаванае выданне лепшых узорваў сучаснай паэтычнай творчасці пісьменнікаў брацкага украінскага народа.

Хоць у анталогіі і не прадстаўлена ўсё багацце створаных украінскім народам паэтычных каштоўнасцей, аднак яна дзе ўяўляе аб асноўных ідэях, тэмах і жанрах украінскай савецкай паэзіі.

Тут чытач сустрэне і злічаны творы, і палымнае паэтычнае публіцыстыку, і лірычныя вершы, і сатыру.

На шырокі шлях росту і ўдасканалення вышла літаратура украінскага народа, якая заўсёды творча наследвала лепшыя традыцыі рускай літаратуры.

У сваім імкненні адстраваць мудрасць Комуністычнай партыі, украінская паэзія звартаецца да другіх геніяў чалавецтва, якія найбольш поўна ўвасабляюць гэтую мудрасць. Дарэгі кожнаму рысы геніяльных людзей, вольтаў нашча часу Леніна і Сталіна знаходзяць глыбокае мастацкае ўвасабленне ў стаўных народнымі песнях пра Сталіна, якія напісаны П. Тычынай і М. Рыльскім, у вершах М. Ваяна — «Стаіць чалавек у зорным Брэндзі», А. Турчынскай — «Ленін у Татрахах», П. Даронкі — «Ленін ідзе па вялікай краіне» і інш.

Комуністычная партыя, верная заветам Леніна і Сталіна, накіроўвала і накіроўвае украінскі народ, які ўсе народы СССР, па шляху небывалага прагрэсу і сусветна-гістарычных перамог. Тэма воль-

★
Ул. ЮРЭВІЧ.

най працы, якая гучала ў літаратуры на ўсё моц у 20—30 гг., з пачаткам Вялікай Айчыннай вайны ўступіла месца тэме барацьбы за свабоду і незалежнасць сацыялістычнай Айчыны. Гэта тэма прадстаўлена ў анталогіі найшырай. І гэты натуральна. Большасць украінскіх паэтаў знаходзіліся ў час вайны ў радах дэснай Савецкай Арміі. Яны мелі магчымасць уласнымі вачыма назіраць бязліч прыклады самаадданга героізма савецкіх салдат, іх патрыятычныя подзвігі. Сярод лепшых узорваў герайчнай лірыкі і эпікі — такія, як «Слова пра родную маці» М. Рыльскага, «Вечер з усходу» М. Ваяна, «Подвігі» С. Галаваніўскага. Асабна стаіць улада пераказаная А. Ваяноўскага паэма А. Малышкі «Праметей». Паэтычныя вельмімі ідэі савецкага патрыятызма, дружбы народаў, маральнай чыстаты савецкага чалавека, гэты невялікі твор адлюстроўвае характэрна высокароднай душы салдата сталінскай арміі і з'яўляецца яркім увасабленнем лепшых якасцей герайчнай украінскай паэзіі.

А. Малышка, П. Варанько, М. Рудэнка, А. Піцуха, Я. Шпорты і інш. належаць да ліку паэтаў, разгарнуўшых насапраўднае сваю творчасць у гады Айчыннай вайны.

Шчыра і палымна яна Я. Шпорты пра характэрна і героізм працы савецкіх людзей.

Пад сцягам жыцця і натхнення
У працы звыш нашы дні.
На Харкаў ідзі ці на Кіеў —
Усюды будоўля агні.
Над вясняй зямляй — нібы песня,
Шчаслівы мой край малады.
У вершах, прысвечаных аднаўленню,

якое шырока разгарнулася пасля вызвалення Украіны ад фашысцкіх захопнікаў, адчуваецца пераклічача героікі Айчыннай вайны з героікай працы, рамантыкі баёў з рамантыкай будаўніцтва.

Да велічнай тэмы працы цесна прымыкае прадстаўленае многімі вершамі надзвычайна тэма нашай сучаснасці — барацьба за мір, за дэмакратыю, за сацыялізм. Голас украінскіх паэтаў у абарону міру далучаецца да магутнага голасу ўсяго савец

Творы аб Радзіме

Справа вялікай важнасці

А К Т О Р Ы І Р О Л І

Майстэрства пераўвасаблення

Незвычайныя подзвігі савецкіх людзей у гады Вялікай Айчыннай вайны, пасляваенная стваральная праца, камуністычнае будаўніцтва ў нашай краіне, братняя дружба паміж савецкім народам і свабодалюбнымі народамі ўсяго свету, барацьба за мір — такі змест новай кнігі М. Лужаніна «Святае Радзімы». Лепшыя творы зборніка сведчаць аб тым, што М. Лужанін здольны не толькі ўбачыць і паэтычна намаляваць яркую жыццёвую з'яву, але ўмее і аазіруцца у яе сутнасць, надаць ёй шырокае мастацкае абгульненне. Імяна гэтага асацыяцыянальнага тэма тыповата ў літаратуры, у прыватнасці ў паэтычным жанры.

Вось верш «Горад мой!». Лірычны герой верша горача любіць свой родны горад, шчыра радуецца яго будаўніцтву і ўспрымае гэты будаўніцтва, як частку той вялікай стваральнай працы, якая ідзе ва ўсіх кутках нашай краіны, натхняе нашай Масквой:

З нашай любай вуліцы Савецкае
У Маскву вядзе мне асфальт.

Рэальная дэталі, удала знойдзена і асэнсавана паэтам, тут мае і сабе глыбокую абгульняючую думку. У усіх зразумела, што ў апошніх радках верша з'яўляецца слова «мір»: поспехі камуністычнага будаўніцтва ў нашай краіне — гэта поспехі барацьбы за мір ва ўсім свеце.

Прачула і задумана выказаў паэт словы народнай любі да вялікага правадзіра ў вершы «Галавуцьчы за Сталіна»:

Ужо даўно абраны ў сэрцы той,
Хто даў аазіру на ўсёнараднай мары
І хто не разлучаецца з табы, —
Твой правадір, настаўнік і таварыш.

Конкрэтныя рысы савецкага чалавека, жыцця аднаго чалавека паміж ім і ў вершах «Абшчэна», «Мы пасадзілі дрывы», «Грывацкі», «Кілаграм солі», «Свята-дана» і іншых.

Найбольш удалым з'яўляецца ў вышэйшым раздзеле, які прысвечаны тэме барацьбы за мір і дружбы паміж народамі. Асабліва радуе тое, што гэтую надзвычайную і актуальную тэму, якая нашымі паэтамі жарача вырашана заанада агульна і таму мелгабома, М. Лужанін уласнае ў звычайных, жыццёвых пераканальных вобразах і карцінах.

... Перад намі — вобраз «немааладога кітаўца», які з вялікай настойлівасцю ўзяўся сваю нялёгкаю «грамоту адолець, колькі-б тысяч знакаў ні было!», каб уласнай рукой падпісацца пад Адовай міру:

Ставіць ён не словы, а праменні,
Што гаргуюць дружбу між людзьмі.
Ён — Сін Ван, дагэтуль непісьменны, —
Сам чытае:

Лені,
Сталі,
Мір.
(Верш «Подпіс».)

Мастацкай выразнасцю вылучаецца верш «Дар аустрыяцкі», які прысвечаны мужным іспанскім рэвалюцыянерам, верш «У Грыцы» — аб праціскавай «чынна-нашым башмаком» зааляндскай «свабодзе», аб няскоранай грэчаскай зямлі, верш «Ранішні сапожы», поўны пафаса гераічнай барацьбы карэйскіх сямлю за сваю свабоду і незалежнасць, і другія вершы.

Нямае гнейных і вострых слоў накіроўвае паэт у адрас ворагаў чалавецтва — амерыкана-англійскіх імперыялістаў, якім не затрымаць наступнага рух народаў наперад:

Зямля ідзе ў новы век,
Не супыніць зямлю!

Гэтая думка лейтэматывам праходзіць праз усю вершы М. Лужаніна, прысвечаныя выскрыццю напалітычнага вайны. Прымяна адзначаць, што ў вершах, якія пазнаваюць «спраўдны твар імперыялістычных драпежнікаў, у таіх, як «Ноеў Каўчуг», «Пасланне прэзідэнта», «Цяжкая размова», «Гадоўна праба», М. Лужанін удала карыстаецца зброй сатыры, шырока ўжывае прыёмы сарказма і гнейнай іроніі. Хочацца пажадаць паэту, каб ён і надалей развіваў гэтыя якасці ў сваёй творчасці, каб яшчэ больш востра адточваў сваю сатырычную зброю, нападзеную супраць ворагаў міру і шчасця людзей.

Аднак трэба заўважыць, што прадоўжэнне будні нашга народа не знайшлі дастаткова шырокага і яркага асветлення ў кнізе М. Лужаніна. Частка вершаў на гэтую тэму носіць дэкарацыйны, агугны характар («Савецкаму народу», «Савецкі проты чалавек», «Дня шчасна народзе»). Знешняя апісальнасць часамі засланне ў паэту сутнасць бачанага ім. І тады ён за-

бывае аб галоўным — аб чалавеку (вершы «Грузавікі», «Строчка», «Дождж»). Для некаторых вершаў М. Лужаніна характэрна расцягнутасць, перагружанасць фактычным матэрыялам, які не мае непасрэднага дачынення да тэмы твора і толькі перашкаджае раскрыццю яго асноўнай думкі, яго ідэйнай задумкі.

М. Лужанін уключыў у зборнік шмат вершаў аб Вялікай Айчыннай вайне. На жаль, у гэты раздзел трапілі творы пасродныя і зусім слабыя. Побач з хваляючымі вершамі «Танкіст», «На перадавой», «Два салдаты», «Верш на вяршы», «Па дароце дамоў», якія і сёння чытаюцца з цікавасцю, мы знаходзім сумныя, нават з некаторым адценнем слязавісці — вершы «Шпінель» і «Жаночка сэрца». Не можа задаволяць чытача і верш «Сябры», у якім успаміны аб баявых дарогах Айчыннай вайны паводзяцца як думкі аб сааўным мінулым, нічым не звязаным з сучасным. Туманнасцю і абстрактнасцю вее ад верша «Гэты я ўбачыў». Вось які аўтар малое вобраз каханай, які паўстае перад воінам напарэдак бою:

Схавае цемра след нясмелы,
І месца стане на ўсё,
Як грабленне твой, белы-белы,
У навалыні чорных кос.

Чытаем гэтыя радкі, і міжволі прыгадваецца блокаўскія «Вершы аб цудоўнай даме...».

У свой час паэма «Кладкі Градоўскага» ўжо адраблялася ў друку, і таму падрабязна не будзем на ёй спыняцца, а выкажам толькі некаторыя заўвагі. У вобразе галоўнага героя паэмы Міхаіла Градоўскага М. Лужанін нядрэнна (асабліва ў першых раздзелах) паказаў такіх выдатных рысы камуніста, як гераізм, цесную сувязь з народнымі масамі, вернасць ідэям Леніна — Сталіна.

Аднак у такой вялікай па сваёму памеру паэме, як «Кладкі Градоўскага», можна было-б чакаць стварэння больш каларытнага і пераканальнага характару камуніста. Вобраз Градоўскага не надзелены адметнымі рысамі.

Саабым бокам паэмы з'яўляецца недастаткова напружанасць сюжэта, адсутнасць метафіраў, пацарадкаванай найбольш поўнаму раскрыццю вобразаў кампазіцыйнай пабудовы.

Чытаючы новы зборнік вершаў М. Лужаніна «Святае Радзімы», бачым, што перад табы паэт немалых творчых магчымасцей і што гэтыя магчымасці выкарыстаны ім не ў поўную меру. Мастацкай манеры М. Лужаніна ўдасціва імкненне да жыццёвых размоўных інтанацый, імкненне надаць паэтычнаму слову шчырасць і непасрэднасць «сяброўскай гутаркі чалавек, які дзеліцца з чытачом сваімі пацудамі, сваімі думкамі аб з'явах рэчаіснасці. Адрывы і разнастайнасць, і гнуткасць рытмікі, і вобразная сістэма, якая шырока ўключае прыём адукацыйнага вар'янт прыроды. Гэтыя рысы творчага пошару М. Лужаніна асабліва ярка праўляюцца там, дзе яго лірычны герой выступае чалавечым настольнай актыўнасці, баявога наступнага духу. І, наадварот, мы сустракаемся з шырочка, вядасцю і сухасцю ў тых вершах, лірычны герой якіх пазбаўлены названых якасцей альбо зусім засланены сузіральнымі апісаннямі.

Паэтычная мова М. Лужаніна ў асноўным ясная і выразная. Але павіна за арыгінальнымі вобразамі часам прыводзіць пачата да надуманасці. І тады перад намі пачынаюць зіхаць «прыгосты»: «Не набе' аўтобус мне аскоміны...» («Горад мой!»); «Перадужаўшы хворасці чорную даль...» («Шпінель!»).

Да гэтых прыкладаў далучаюцца многія недакладнасці, а то і проста неісціменныя выразы.

«Мы ад жывярак ні на пядзь
Не астанемся пеша»
(«Рэскас брыгадзіра».)

Недаравальна М. Лужаніну і рыфмаванне такіх слоў, як «пачуе — хадзе», «сэрца — майстэрства», «іначай — наша».

Кніга М. Лужаніна «Святае Радзімы» дае паэсту спадзяванца, што паэт парадку чытача новымі, больш высокай мастацкай спеласці, творами. Для гэтага паэту трэба толькі, каб паэт самакрытычным вобкам паглядзеў на праблему іх і правіў строгую патрабавальнасць да свайго таленту — таленту немалых творчых магчымасцей.

Гродна.
М. ПЯТРОУ.

Палітычны плакат — самы масавы і бавы від савецкага выяўленчага мастацтва.

М. І. Калінін гаварыў: «У плакаце ўсё павіна быць сабраным, сконцэнтраваным. Бо толькі канцэнтраванае, тыповое стварае вялікае ўражанне», і далей: «Плакат — гэта той-жа з'ява, але жыццё, які мае свае асаблівасці: малюнак павінен кідацца ў вочы, прыкоўваць да сабе ўвагу. Калі дазволена такое параўнанне, дык я-б сказаў, што карціна — гэта прапаганда, а плакат — агітацыя».

Арганізацыі, якія заклікаюць накіроўваць развіццё плакатнага мастацтва ў рэспубліцы (Дзяржаўны выдвецтва БССР, Саюз савецкіх мастакоў БССР), пусцілі гэтую справу на самапёт. Прадастаўленыя самі сабе мастакі-плакатны не маглі забяспечыць выкананне тых вялікіх задч, якія паставілі перад ім партыя і ўрад.

Рэспубліканскі конкурс на лепшы плакат, які праведзены ў 1950 г., паказаў, што ў рэспубліцы ёсць многа мастакоў, якія жадаюць і здольны працаваць у жанры палітычнага плаката. Прэміяваны і адзначаны журы конкурсу лепшыя работы былі рэкамендаваны Дзяржаўнаму выдвецтву БССР для дарацоўкі і выдання. Аднак гэта засталася толькі добрым пажаданнем. Інертнасць кіраўнікоў выдвецтва абумовіла тое, што за апошнія гады ў рэспубліцы не выдана амаль ніводнага добрага плаката.

Саюз савецкіх мастакоў БССР таксама не зрабіў істотных спроб, каб падтрымаць плакатыстаў у іх вялікай і велікім патрабнай рабоце. Конкурс, яго творчыя вынікі не сталі прадметам абмеркавання ў саае. Уздэльнікі конкурса, адчуваючы абякавасць да свайго працы, сталі менш актыўна працаваць над новымі творами. Пры больш-ж сур'ёзных і прадуманых адносінах мы на сёння мелі-б поўныя ёдры мастакоў-плакатыстаў і добрыя плакаты.

Характэрныя паказчыкам адносіны праўлення Саюза мастакоў рэспублікі да плакатыстаў з'яўляецца той факт, што да гэтага часу для іх не праостаўлена машына, у якой яны змоглі-б разгарнуць сваю творчую дзейнасць. Майстэрні дазглядаюць працаваць як нзд індывідуальнымі, так і над групавымі плакатамі.

Справадчна-выбарчы партыйны сход у ССП БССР

28 красавіка адбыўся справадчна-выбарчы сход партыйнай арганізацыі Саюза савецкіх пісьменнікаў БССР.

Пасля даклада сакратара партыйнага бюро тав. І. Шамякіна разгарнуліся спрэчкі.

Выступіўшыя М. Гамолка, М. Клімковіч, Г. Шарбатаў, А. Есакоў, П. Глебка, П. Броўка, І. Грэмковіч, А. Міронаў, С. Гусецкі крытыкавалі партыйнае бюро за слабую ўвагу творчым пытанням, недастатковую работу па ідэйнаму выхаванню пісьменнікаў.

Усе выступаўшыя адзначалі, што партыйнае бюро не займалася належным чынам разгортваннем вострай прышчэпнай крытыкі і самакрытыкі. Дрэнна працавала камісія па крытыцы. Указвалася на неабходнасць наладжвання калегіяльнасці ў рабоце друкаваных органаў, павышэння адказнасці работнікаў рэдакцыі.

У склад новага партыйнага бюро абраны П. Броўка, І. Шамякін, А. Куляшоў, І. Гурскі, М. Танк, М. Ткачоў, П. Кавалёў.

На паседжанні партыйнага бюро сакратаром бюро абраны І. Шамякін, намеснікам сакратара М. Ткачоў і І. Гурскі.

Месячнік кнігі

У гарадах і сёлах Пінскай вобласці праходзіць месячнік кнігі. Наўсмясена арганізуюцца кніжныя базары, у бібліятэках і хатах-чытальнях праводзяцца канферэнцыі чытачоў па кнігах лаўрэатаў Сталінскай прэміі, талосныя чыткі навінак мастацкай літаратуры.

Пінскае абласное аддзяленне Таварыства па распаўсюджванню палітычных і навуковых ведаў правядзе ў калгасах і

Зараз, згодна рашэння аргкамітэта Саюза савецкіх мастакоў ССР, мастакі рэспублікі актыўна ўзяліся за работу над эскізамі плакатаў на тэматыку XIX з'езда партыі. Лепшыя эскізы будуць рэкамендаваны для далейшай работы з мэтай іх выдання.

Але і гэтыя мерапрыемства не азнайшло яшчэ поўнага свайго вырашэння, бо да работы над эскізамі прыцягнуты толькі графікі. Жывапісцы-ж не палічылі магчымым прыняць удзел, хаця і сярод іх многія здолелі-б стварыць добрыя плакаты.

Творчае абмеркаванне эскізаў, якое праведзена графічнай секцыяй, дае магчымасць мастакам выправіць недахопы, што былі ў іх работах. Шматфігурны плакат «Неўміручае імя Сталіна заўсёды будзе жыць у сэрцах савецкага народа і ўсёга прагрэсіўнага чалавецтва» рыхтуе А. Волкаў. Цікавы эскі плакатнага трышчкі «Беларусь — будоўляем камунізм» прадаставіў С. Раманаў. Яго эскі паказвае непазрэды актыўны ўдзел беларускага народа ў ажыццяўленні першых будоўляў камунізма. Мастак таксама рыхтуе плакат «Асушылі ў тэрмін».

М. Вельскі задумаў серыю плакатаў на тэму аб асваенні Палесся. Сярод гэтай серыі вылучаюцца работы «Лераможам прыроду» і «Асваенне Палесся — усенародная справа». Е. Тарас прадаставіў плакаты «Зашуміць збожжа пышным коласам».

Трэба адзначыць, што не азнайшоў яшчэ свайго вырашэння і сатырычны плакат. Неабходна прыцягнуць да гэтай работы мастакоў, якія друкуюцца ў часопісе «Воля» і могуць папоўніць гэты праект.

Вялікім тормазам у развіццё плакатнага мастацтва ў рэспубліцы з'яўляецца слабая паліграфічная база. Упраўленне па справах паліграфічнай прамысловасці, выдвецтваў і кніжнага гандлю пры Савецкім Міністраў БССР да гэтага часу не падтрымалася ўсталяваць афэсцыву машыну, якая, безумоўна, павысіла-б якасць выпускаемай прадукцыі.

Стварэнне палітычнага плаката — справа вялікай дзяржаўнай важнасці і да яе трэба ставіцца сур'ёзна і ўдумліва.

В. ЖДАН.

Самым важным паказчыкам жыццёва-адольнасці любога мастака з'яўляецца яго творчы рост. Ці развіваецца мастак, ці расце ад адной работы да другой або спыніўся на месцы і паўтарае сябе — вось што важна пры ацэнцы яго дзейнасці.

Надходзячы з гэтых пазіцый да разгляду дасягненняў артыста Руслана драматычнага тэатра БССР Е. Палосіна, можна адзначыць, што дзве апошнія ролі — Корж («Што пасеем, тое і пажнем») і Грышы («Варвары») — з'яўляюцца лепшымі работамі актара.

Глядач ведае Палосіна, як камедыянага актара. Гэтая якасць ярка праўляецца ва ўсіх ролях, але асабліва яна адчуваецца ў апошніх работах. Тут майстэрства актара ўнікаецца да такога ўзроўня, калі можна гаварыць аб поўным заліцці выканаўцы з вобразам, які ён стварае.

Вось перад намі старыя работы — камедыйны Корж. У гэце ён займае важнае месца. В. Палескі сабраў і паказаў у ім тыповыя рысы перадавога савецкага рабочага, сумленнага працаўніка, які ніколі не заспакойваецца на дасягнутым. Аўтар намаляваў цікавы, шматгранны вобраз.

Знешні выгляд Коржа-Палосіна самы звычайны. Простая кашуля, дэсны панашаны пінжак, такіх-ж штаны, запраўленыя ў боты. Корж крыху сутулаваты, галава і вусы з сівазнай, румілаватыя. Гакім мы яго бачым у прыёмнай сакратара гаркома партыі Сакалова.

У гутарцы з Сакаловым Корж — праінакны, душэўны чалавек. Сакалоў прапонуе Коржу вучыць малых камуністаў, як крыўдуну — ён-жа не зможа пераважыць сваёй дэнаўнай нормы клады дэргі. Але ўжо ў наступны момант, падумаўшы, згаджаецца. Затым Корж просіць вярнуць на будоўлю незаконна зволенага інжынера Каласкова і адрэць у рабочым паслеку матывіны. Гутарка ідзе, здавалася-б, аб звычайных жыццёвых справах, але Корж аб іх гаворыць з хваляваннем. Мы бачым, што гэты проты і, здавалася-б, непрыкметны чалавек усе робіць і на ўсё глядзіць па-дзяржаўнаму.

Яшчэ больш зразумелым і блізікім нам становіцца Корж у сцэне на рыбалцы. Ці ён «пераконвае» ўрача Чайку, старанна даказваючы яму, што куранне прыносіць шкodu арганізму, ці ўдзельнічае ў вясёлых танцах за моладзю або дае рашучы адпор кар'ерысту і прайдзісвету Чарнуху, які спрабаваў заручыцца яго падтрымкай, — усюды перад намі чалавек, які глыбока адчувае і разумее жыццё.

У сцэне прыёму ў рады партыі Е. Палосін пераканальна, без перабольшвання праводзіць асноўную думку аб тым, што ў жыцці яго героя адбылася падзея вялікай важнасці.

Асабліва характэрныя дэталі вобраза, хіграваты позірк, рашучасць і ўпэўненасць.

Хроніка культурнага жыцця

НОВЫЯ МУЗЫЧНЫЯ ТВОРЫ

Плэна працуе калектыў беларускіх кампазітараў.

Я. Цікоцкі надаўна закончыў аркестровую увертюру «Свята на Палессі» для сімфанічнага аркестра, П. Падкавыраў — фартэп'янае трыа, а Р. Пукст — музыку да фільма-спектакля «Плюць жаваранкі».

Оперу «Надзея Дурана» дарацоўвае А. Багатыроў. Д. Камініск аркеструе свой другі канцэрт для фартэп'яна з аркестрам.

Баладу «Я бачыла краіну цудаў» на тэкс аўстраляндскай паэтэсы Джэсі Стрыт напісаў старэйшы беларускі кампазітар М. Чуркін.

Кампазітар Г. Вагнер ужо заканчвае аркестровую першую частку свайго першай сімфоніі.

Ул. Алоўнікаў выехаў на возера Нарач, дзе ён пачае работу над новай сімфанічнай сюітай на паэме Максіма Танка.

ГАСТРОЛІ ПІНСКАГА ТЭАТРА

Спектакль «Таня» пачаў свае гасцролі ў Магілёве Пінскі абласны драматычны тэатр.

У святочныя дні будуць паказаны пастаноўкі «Апошні» і «Гібель Пампеева».

У рэпертуары тэатра — «Машанька», «Хто смецце апошні», «Вас выклікае Таймыр» і «Жаніцьба Фігаро».

Апрана Магілёўскага тэатра будзе выступаць у раённых адтэатрах вобласці.

Гасцролі закончацца 27 мая.

ПЕРАД АДКРЫЦЦЕМ ЦЫРКА

16 мая адкрываецца летні сезон у Мінскім дзяржцырку.

Першую праграму выконваюць маладыя артысты, якія скончылі Маскоўскае цыркавое вучылішча.

Прадастаўленне пачнецца вялікай інсцэніроўкай «Корнавал на Ільду» ў пастаноўцы мастака кіраўніка Ленінградскага цырка Г. Веніцыянава. У паузах паміж нумарамі будзе выступаць клоун А. Папоў.

На працягу лета ніччэнае ўбачыць выступленні кітайска-карэйскага цыркавога калектыва, дрэсіроўшчыка львоў заслужанага артыста рэспублікі Н. Буслева і інш.

Будуць наладжаны вечары сатыры.

Галоўны рэдактар Васіль ВІТКА.

Рэдакцыйная калегія: Заір АЗГУР, Уладзімір АЛОУІНАУ, Аляксей БАЧЫЛА (намеснік галоўнага рэдактара), Васіль БУРНОСАУ, Настасья ГУБАРЭВІЧ, Ірына ЖДАНОВІЧ, Павел КАВАЛЕУ, Аляксей КУЛАКОУСКІ, Пімен ПАНЧАНКА.

Балетчышчы на стадыёне.
Карціна мастака Я. Шхановіча.